

УДК 582.734.4:635.92

І.Л. ДЕНИСКО

Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України
Україна, 20300 Черкаська обл., м. Умань, вул. Київська, 12а

ВИТОКИ ТА ПОХОДЖЕННЯ ТРОЯНД ГРУПИ ПАТІО

Походження садової групи троянд патіо розглянуто як історичний процес селекції троянд. Проаналізовано сучасні дані щодо предкових форм, від яких троянди патіо успадкували цінні у декоративному садівництві властивості — ремонтантність, яскравість цвітіння і зимостійкість.

Ключові слова: троянди патіо, гібридизація, селекція, вид, сорт, садова група троянд.

Краса та аромат квіток сприяли введенню троянди в культуру у країнах інтенсивного зрошуваного землеробства на Близькому Сході, про що свідчать численні археологічні пам'ятки, на яких збереглися зображення троянд. Протягом п'яти тисячоліть людство насолоджувалося трояндами як декоративними рослинами, зробивши їх символом краси й вишуканості, а також використовувало їх лікувальні та пряно-смакові властивості [16, 21, 34]. У сучасному індустріальному суспільстві троянда є однією з економічно найважливіших декоративних культур. Так, у 2001 р. на європейських аукціонах, де торгують зрізаними квітками, було укладено угоди купівлі-продажу троянд на загальну суму 858 млн євро, що становило 31 % від загального обсягу комерційних операцій [25].

З ботаніко-систематичної та селекційної точки зору сучасні садові троянди — це культивований комплекс, генотип якого було ускладнено протягом багатовікової культури внаслідок віддаленої і міжсорткової гібридизації, індукованого та спонтанного мутагенезу [4, 9]. Процес поліпшення декоративних властивостей деяких видів шипшин триває і нині переважно у вигляді багаторазового схрещування одних культур-

них троянд з іншими, до якого періодично залучають генотипи дикорослих, здебільшого диплоїдних видів, що дало початок сучасним групам сортів троянд, зокрема, групі патіо. Сучасні сорти троянд здебільшого є наслідком інтрогресивної гібридизації, коли фертильні гібриди F_1 було піддано зворотному схрещуванню з одним з батьківських видів або обома [22].

У 2007 р. у світі налічувалося понад 30 тис. сортів троянд, які задовольняли найрізноманітніші смаки споживачів і потреби садово-паркової архітектури та промислового квітництва [31]. Всесвітня федерація спілок виробників троянд запровадила поділ сортів на 37 різних груп і підгруп (34 садові групи, об'єднані у 3 великі групи) залежно від габітусу і висоти куща, морфологічних особливостей квітки (форма, розмір, махровість), тривалості та яскравості цвітіння тощо. Аналіз генетичних зв'язків між цими групами та всередині них — досить складний з огляду на дуже тривалу і недостатньо задокументовану історію та конфіденційність інформації виробників щодо походження успішних сортів [1, 6, 15, 28].

Садову групу Patio було виокремлено у класифікації троянд 1999 р. Спрощену схему походження троянд патіо внаслідок схрещування низькорослих троянд Floribunda і Hybrid Tea з трояндами Miniature

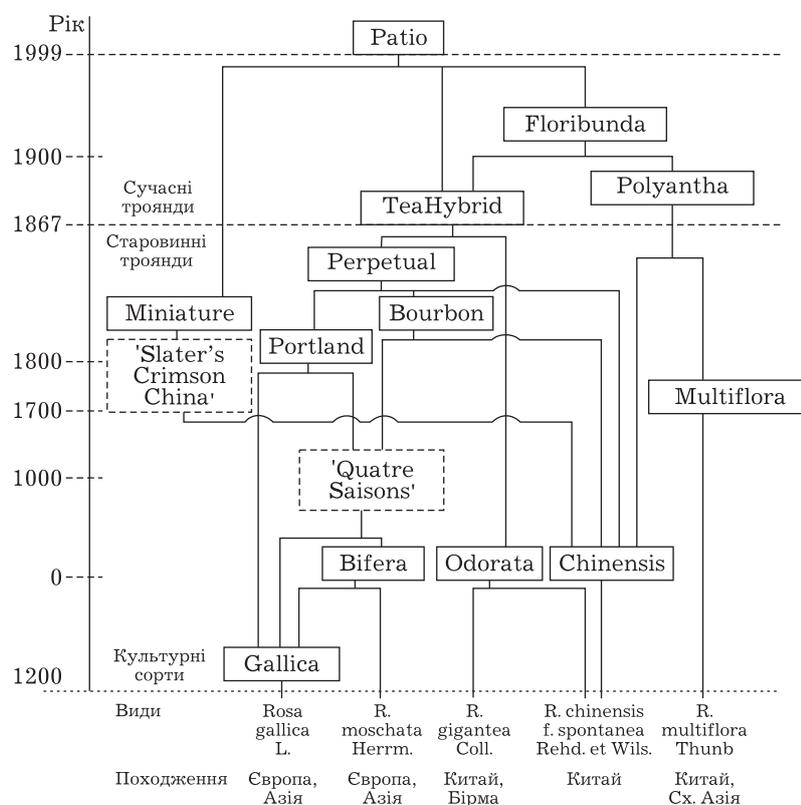

Рис. 1. Походження троянд садової групи патіо (за L.-Å. Gustavsson і Дж. Меттоком)

наведено на рис. 1 [1, 6, 23]. Згідно з цією схемою вихідним видом для отримання старовинних троянд була *Rosa gallica* L., культура якої у середньовіччі набула поширення на території Галлії (нинішньої Франції) [10]. У природному стані цей вид описують як кущ з темно-червоними квітками діаметром 4–6 см, виімчастими пелюстками, переважно поодинокими. Цвітіння впродовж вегетаційного періоду одноразове [11]. *R. gallica* характеризується наявністю надзвичайної мінливості під впливом умов існування [12].

У перших століттях нашої ери троянди *Gallica* було схрещено з *Rosa moschata* J. Herrm. ($2n = 2x = 14$) — плетистим кущем, пагони якого можуть досягати довжини 5 м. Кремово-білі квітки діаметром 5 см зібрані у нещільний щиток або напівзонтик. Листки світло-зелені. Цвітіння впродовж вегетацій-

ного періоду одноразове. Внаслідок цього схрещування було отримано троянди *Bifera*, які вирізнялися тривалим цвітінням — з червня до осені. Квітки яскраво- або темно-червоні, інколи — рожеві, великі, переважно густомахрові, часто зібрані в суцвіття [12].

Троянду 'Quatre Saisons' (syn. 'Rose of the Four Seasons', syn. 'Autumn Damask'), отриману від повторного схрещування *Gallica* з *Bifera* (за схемою L.-Å. Gustavsson), відносять до групи троянд Damask — *R. × damascena* var. *semperflorens* [2, 14, 33]. Кущ 1,2–1,5 м заввишки, розлогий. Квітки рожеві, махрові, діаметром понад 7 см, запашні, пелюстки нещільні, чашолистки довгі. Листки сірувато-зелені. Цвітіння повторне. Зимостійка. На думку L.-Å. Gustavsson (1999), троянду 'Quatre Saisons' виведено у кінці першого тисячоліття нашої ери, тоді як Х. ван Дейк і М. Купершок

(2003) зазначають: «Як садова рослина вона значення не має, але це, вочевидь, єдина повторноквітуча старовинна троянда, виведена до появи китайських троянд... Вважається, що цю троянду знали вже стародавні греки у V столітті до н. е.». Автори також припускають, що саме цю троянду мав на увазі Вергілій, згадуючи «biferique rosaria Paesti» («і трояндові сади Пестума, які цвітуть двічі на рік») [38]. D. Austin (2009) вважає 'Quatre Saisons' «безумовно найдавнішою з європейських повторноквітучих троянд». Нині встановлено, що повторне цвітіння у троянд контролюється єдиним рецесивним геном [17].

На межі XVIII і XIX ст. завдяки схрещуванню троянд *Gallica* і *R. × damascena* var. *semperflorens* одержано гібриди, здатні до повторного цвітіння. Ця група троянд отримала назву *Portland* ($2n = 4x = 28$). Квітки троянд переважно густомахрові, забарвлення — від білого, блідо-рожевого до фіолетово-пурпурового. Портлендські троянди вирізняються морозостійкістю: вони здатні витримувати температуру до -29°C [33].

У другій половині XVIII ст. європейські троянди було схрещено з китайськими трояндами — комплексом видів (секція *Chinensis*) і культурних сортів, які вирощували у Китаї понад тисячу років. Знайдена у природі предкова форма *Rosa chinensis* var. *spontanea* (Rehder et Wilson) Yu et Ku An являє собою вічнозелений кущ близько 2,5 м (інколи — до 5 м) заввишки. Квітки поодинокі або зібрані по 2–3, спочатку рожеві або майже білі, потім — червоні, діаметром 5–6 см. Листки короткочерешкові, складаються з 3–5 голих, з верхнього боку темно-зелених, з нижнього — світліших ланцетоподібних листочків. Цвітіння впродовж вегетаційного сезону одноразове [39].

За 700 років до н. е., відповідно до схеми L.-Å. Gustavsson (1999), *R. chinensis* var. *spontanea* було схрещено з іншим видом, який походить з південно-західного Китаю — *Rosa gigantea* Coll. ex Crépin ($2n = 2x = 14$).

Це великий кущ з дугоподібно вигнутими або довгими (до 30 м завдовжки) пагонами, які обплітають сусідні дерева. Квітки великі (до 15 см у діаметрі), білі або жовтуваті. Описано також форми з блідо-рожевими квітками. Листки з 5–7 сизуватими знизу листочками [37].

Наслідком схрещування *R. gigantea* з *R. chinensis* var. *spontanea* є *Rosa × odorata* (hort. ex Andrews) Sweet ($2n = 2x, 3x = 14, 21$) (syn. *R. indica fragrans* Redout. et Thory, syn. *R. indica odoratissima* Lindl.). Квітки білі або мають рожевий, жовтий чи оранжевий відтінок, прості або махрові, діаметром 3–10 см, поодинокі, розташовані по 2–3 або зібрані пучками, дуже запашні. Листки з 5–9 еліптичними, яйцеподібними або видовжено-яйцеподібними шкірястими голими з обох боків листочками. Кущ вічнозелений, за несприятливих умов — листопадний. На початку XIX ст. *R. × odorata* було привезено з Південного Китаю до Західної Європи. За тогочасними описами, це були рослини зі світло-рожевими, зовні — з пурпуровим відтінком великими (7 см) махровими (17–25 пелюсток) квітками з сильним чайним ароматом. Листки з полиском склалися з 3–5 листочків. Кущ пряморослий, галузистий, заввишки 30–60 см. Пагони колючі. Завдяки аромату ці рослини отримали назву «Tea Roses» [13, 32].

Для подальшого схрещування було використано, зокрема, чотири сорти китайських садових троянд, відомих як «китайські племінні троянди» (China Stud Roses) — Slater's Crimson China ($2n = 3x = 21$), Hume's Blush Tea-scented China ($2n = 2x = 14$), Parsons' Pink China ($2n = 2x = 14$) і Parks' Yellow Tea-scented China ($2n = 2x = 14$). Більшість сучасних гібридів містять генетичний матеріал принаймні одного з цих сортів. Нові сорти мали особливості, не властиві європейським трояндам: негусте галузження куща, червоне забарвлення молодих листків, темно-червоне забарвлення квіток, яке не тьмяніло, нові аромати, квітки своєрідної форми (з високим центром) і ви-

тончену форму пуп'янків під час розгортання, повторне цвітіння [20, 26].

Сорт *Slater's Crimson China* (syn. *Bel-field*, syn. *Crimson China Rose*, syn. *Monthly Rose*, syn. *Old Crimson China*) описано у 1792 р. Кущ заввишки від 30 до 75 см, галузистий. Листки темно-зелені. Квітки пурпурово-малинові до яскраво-червоних, зі світлим центром, махрові, з легким ароматом. Цвітіння протягом сезону тривале. Цей сорт вважають предковою формою всіх сучасних червоних троянд [28].

На думку J. Harkness (1978) і L.-Å. Gustavsson (1999), від схрещування '*Slater's Crimson China*' з невідомим сіянцем у першій чверті XIX ст. у Європі було отримано мініатюрні троянди. Це твердження ґрунтується на подібності листків '*Slater's Crimson China*' і мініатюрних троянд С.С. Hurst (1941) і Н. Higson (2012) вважають вихідною формою мініатюрних троянд сорт *Parsons' Pink China*. За іншою версією, європейські мініатюрні троянди походять від поширеної в культурі у Китаї низькорослої (до 75 см заввишки) диплоїдної ($2n = 2x = 14$) кущової троянди *Rosa chinensis 'Minima'* (Sims) Voss. Кущі дещо розлогі, галузисті. Листочки (5–7 шт.) зелені, яйцеподібні. Квітки дрібні (1,5–2 см), світло-рожеві або білі, переважно напівмахрові з легким ароматом, поодинокі або зібрані у суцвіття [5, 8, 18, 19, 34]. Першою мініатюрною трояндою, яку почали вирощувати у великій кількості, вважають '*Pompon de Paris*'. У 1922 р. було інтродуковано сорт *Roulettii* (деякі дослідники його ототожнюють з *Pompon de Paris*). Унаслідок схрещування цієї троянди з представниками інших садових груп було одержано повторноквітучі низькорослі сорти заввишки 15–50 см, які вирізнялися рясністю цвітіння і різноманітням забарвлення. Їх було віднесено до групи троянд *Miniature*. Сучасні мініатюрні троянди ($2n = 2x, 3x, 4x = 14, 21, 28$) — це ремонтантні карликові рослини заввишки 5–45 см, які мають прості або махрові квітки діаметром від 1 до 4 см з пелюстками із загостреним кінчиком [8, 18].

Троянди *Bourbon* ($2n = 3x, 4x = 21, 28$) вважають наслідком спонтанного схрещування *R. × damascena* var. *sempreflorens* і китайської троянди '*Parsons' Pink China*'. Троянди цієї групи мають білі, рожеві, червоні або пурпурові, округло-чашоподібні, махрові, запашні квітки діаметром до 10 см, переважно зібрані у суцвіття. Їм притаманне тривале цвітіння протягом літа (а за умов достатнього зволоження — і протягом осені). Недоліками бурбонських троянд є недостатня стійкість проти збудників захворювань і слабка зимостійкість. Наприкінці XIX ст. ця група троянд втратила свою популярність, проте вона відіграла важливу роль у створенні нових сортів [8].

Протягом XIX ст. у Європі тривали роботи з отримання сортів троянд, яким було б властиве рясне тривале цвітіння у поєднанні із зимостійкістю. Наслідком наступних схрещувань *R. chinensis* var. *spontanea* і *R. × odorata* з трояндами *Portland*, *Bourbon* і *Noisette* (отриманими внаслідок схрещування *R. chinensis* Jacq. з *R. moschata*) ($2n = 2x, 3x, 4x = 14, 21, 28$) стали численні повторноквітучі сорти. Їх було об'єднано у садову групу *Hybrid Perpetual* ($2n = 4x = 28$). Кущі високі (понад 1,5 м). Листки великі. Більшість ремонтантних троянд мають червоні, рожеві, зрідка — білі або жовті, округло-чашоподібні, махрові квітки діаметром 8–10 см, розташовані по 3–5 на міцних квітконосах. До кінця XIX ст. троянди *Hybrid Perpetual* посідали у культурі троянд домінуючу позицію [3, 8, 35].

Продуктом схрещування *R. × odorata* з трояндами *Noisette* і *Bourbon* стали численні сорти *Tea Roses* ($2n = 2x, 3x, 4x = 14, 21, 28$), відмінні від тогочасних європейських троянд. Кущі заввишки від 0,5 до 2,0 м і більше. Листки переважно шкірясті та блискучі. Квітки різноманітного забарвлення (рожеві, білі, кремові, так званих світланкових тонів — золотисті, ніжно-рожеві, інколи — червоні, жовті, оранжеві), з високим центром. Цвітуть повторно. Зимостійкість чайних троянд залишалася низькою [8].

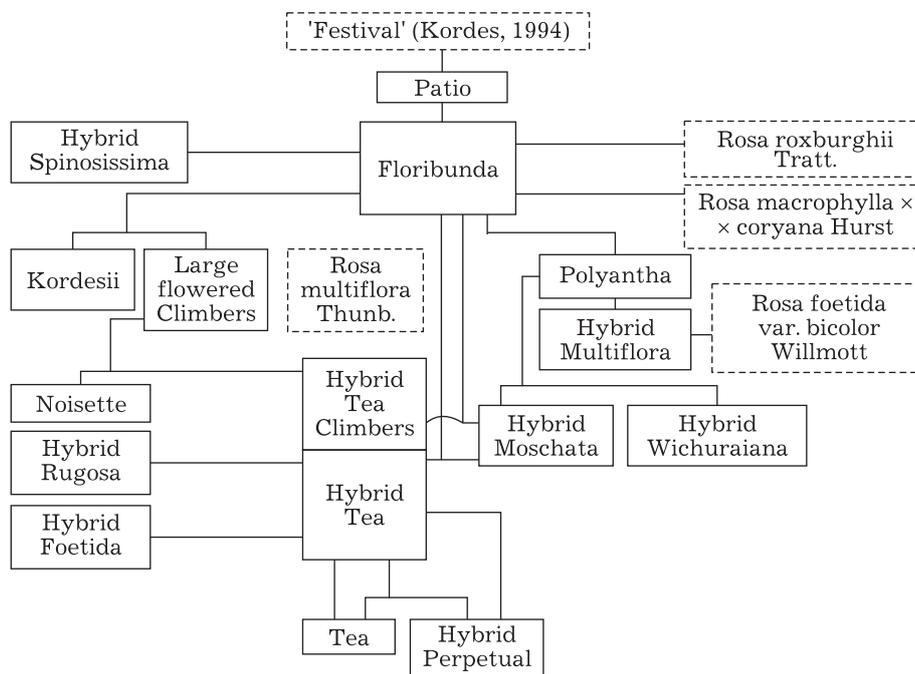

Рис. 2. Походження троянд сорту Festival

Троянди Hybrid Tea ($2n = 2x, 3x, 4x = 14, 21, 28$) з'явилися внаслідок схрещування сортів Hybrid Perpetual і Tea Roses. Першим сортом цієї групи вважають 'La France' (Guillot Fils, 1867) ($2n = 3x = 21$). Троянди, отримані внаслідок схрещування цього сорту з іншими сортами, набули популярності завдяки стійкості та потужному росту, успадкованим від Hybrid Perpetual, ніжньому забарвленню і характерній формі, успадкованим від Tea Roses. У 1884 р. троянди Hybrid Tea відокремили від Hybrid Perpetual, а невдовзі завдяки зворотному схрещуванню з останніми було отримано червоні сорти. Нині чайно-гібридні сорти посідають провідне місце у світовому сортименті троянд. Кущі невисокі (в середньому 60–80 см заввишки). Листки великі. Квітки мають різноманітне забарвлення, великі (до 14 см), махрові, переважно запасні, поодинокі або у невеликих суцвіттях [8, 15].

1804 р. до Англії з Китаю було інтродуковано *R. multiflora* var. *carnea* Thory, яка стала вихідною формою для плетистих троянд і

троянд флорібунда [29]. У 1862 р. з Японії до Франції було надіслано насіння аборигенного виду *R. multiflora* Thunb. — лозяного куща, який утворює пагони до 7 м завдовжки. Квітки діаметром 1,5–2,0 см, білі або рожеваті, з п'ятьма вузькими пелюстками, зібрані у багатоквіткові, переважно пірамідальні суцвіття. Цвітіння рясне, тривале [8, 12].

У 1870-х роках унаслідок схрещування низькорослих повторноквітучих *R. multiflora* з *R. chinensis* var. *spontanea* (можливо, з нащадками 'Parsons' Pink China') було отримано сорти групи Polyantha ($2n = 2x = 14$) — низькі кущові троянди з численними, дрібними (3–4 см у діаметрі), переважно рожевими, червоними або білими махровими квітками. Листки дрібні. Цвітіння рясне, тривале [8, 26].

На початку ХХ ст. данський селекціонер Д.Т. Паульсен отримав від схрещування троянд Polyantha і Hybrid Tea зимостійкі сорти Ellen Poulsen (1911), Rödhätte (1912), Kirsten Poulsen (1924), Else Poulsen (1924). Ці сорти, схожі на Polyantha за структурою

суцвіття, з подібними до Hybrid Tea, але дрібнішими квітками було об'єднано у групу троянд Hybrid Polyantha, або Poulsen. Надалі від повторних схрещувань Hybrid Polyantha із сортами Hybrid Tea та інших садових груп було отримано сорти, об'єднані у групу Floribunda [8, 15]. Сучасні троянди Floribunda ($2n = 2x, 3x, 4x = 14, 21, 28$) мають різноманітні за забарвленням, формою (від пласких до келихоподібних) і махровістю (від простих до дуже махрових) квітки, зібрані у різні за розміром суцвіття. Цвітіння дуже рясне і триваліше, ніж у троянд Hybrid Tea. Більшість сортів групи Floribunda виявляють добру зимостійкість і стійкість проти збудників захворювань [8].

Низькорослі сорти троянд Floribunda (до 45–50 см заввишки) існують протягом тривалого часу. У своїй групі вони посідають особливе місце, поступаючись за розмірами іншим сортам. Кущі цих троянд, їх квітки та листки були занадто великі, щоб віднести їх до мініатюрних троянд. У 1999 р. за пропозицією Американської спілки виробників троянд до класифікації садових троянд було внесено групу Mini-Flora [30]. За офіційним визначенням до цієї групи відносять «низькорослі троянди з квітками, зібраними у суцвіття». В Європі назва «Mini-Flora» не прижилася, тут цю групу троянд називають «Patio» [6, 7, 36]. Троянди патіо — це низькорослі кущові троянди 30–45 см заввишки. Кущ компактний, з пряморослими або дещо розлогими пагонами. Листки переважно темно-зелені, з полиском, молоді листки у більшості сортів мають червоне або бронзове забарвлення. Квітки різноманітного забарвлення (від білого до жовтого або темно-червоного), невеликі (діаметром 2,0–7,5 см), від пласких до келихоподібних, переважно із слабким ароматом, зібрані у негусті китицеподібні суцвіття. Цвітіння рясне, повторне або безперервне.

За даними, наведеними у літературних джерелах [1, 5, 6, 8, 31], ми дослідили походження 18 сортів троянд патіо з колекції Національного дендрологічного парку «Со-

фіївка»: Baby Carnaval, Bella Rosa, Bianco, Bluenette, Bright Smile, Buttons, Cinderella, Festival, Fire King, Green Diamond, Hakun, Maily, Orange Meilandina, Perestroika, Pretty Polly, Queen Mother, Regensberg, Tamango. Так, у процесі створення сорту Festival протягом XIX–XX ст. було використано сорти троянд, які належать до 13 садових груп: Floribunda, Hybrid Foetida, Hybrid Moschata, Hybrid Multiflora, Hybrid Perpetual, Hybrid Rugosa, Hybrid Spinosissima, Hybrid Tea (у тому числі плетисті сорти Climbing Hybrid Tea), Hybrid Wichuraiana, Kordeii, Large flowered Climber, Noisette, Polyantha, Tea Roses (рис. 2).

Отже, садову групу троянд патіо було створено внаслідок багатовікової віддаленої гібридизації за участі видів *R. chinensis*, *R. gallica*, *R. gigantea*, *R. moschata*, *R. multiflora* і численних сортів, які належать, щонайменше, до 12 садових груп. Крім того, у процесі створення сортів патіо було застосовано генетичний матеріал сортів, похідних від *R. foetida*, *R. macrophylla*, *R. roxburghii*, *R. rugosa*, *R. spinosissima*, *R. wichuraiana*. Предкові форми троянд патіо мають різний рівень плоідності ($2n = 2x, 3x, 4x = 14, 21, 28$), походять з різних географічних районів, мають неоднаковий ступінь зимостійкості та генетично зумовленої стійкості проти захворювань. Троянди патіо успадкували від предкових форм гени, які зумовлюють найцінніші у декоративному садівництві ознаки, — ремонтантність, рясність цвітіння і зимостійкість, фенотипний вияв яких у ґрунтово-кліматичних умовах Правобережного Лісостепу України потребує детального вивчення.

1. Бумбеева Л.И. Розы. — М.: Кладезь-Букс, 2010. — 256 с.

2. Дейк ван Х., Купершок М. Розы. — М.: Лабирият Пресс, 2003. — 144 с.

3. Ижевский С.А. Розы. — М.: Сельхозгиз, 1958. — 336 с.

4. Клименко З.К. Биологические основы селекции садовых роз на юге Украины: Автореф. дис. ... д-ра биол. наук: спец. 03.00.01 «Радиобиология». — Ялта, 1996. — 77 с.

5. *Клименко З.К., Рубцова Е.Л.* Розы (интродуцированные и культивируемые на Украине): Каталог-справочник. — К.: Наук. думка, 1986. — 214 с.
6. *Метток Дж.* Энциклопедия по выращиванию роз. — М.: Арт-Родник, 2003. — 160 с.
7. *Писарев Е.А.* Розы. Энциклопедия. — М.: Эксмо, 2008. — 288 с.
8. *Розы. Итоги интродукции / В.Н. Былов, Н.Л. Михайлов, Е.И. Сурина.* — М.: Наука, 1988. — 440 с.
9. *Сааков С.Г.* К происхождению садовых роз // Вопросы эволюции, биогеографии, генетики и селекции. — М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1960. — С. 232–236.
10. *Сааков С.Г.* Происхождение садовых роз и направление работ в селекции их. — М.: Наука, 1965. — 21 с.
11. *Флора СССР / [глав. ред. В.Л. Комаров].* — М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1934–1964. — Т. 10. — 675 с.
12. *Хржановский В.Г.* Розы. — М.: Сов. наука, 1959. — 494 с.
13. *Andrews H.C.* Roses: or, A monograph of the genus Rosa: 2 vols. — London: Richard Taylor's, 1828. — Vol. 2. — 132 p.
14. *Austin D.* Handbook of Roses 2009/10. — Albrighton: David Austin Nursery Limited, 2009. — 121 p.
15. *Ben-Meir H., Vainstein A.* Assessment of genetic relatedness in roses by DNA fingerprint analysis // Scientia Horticulturae. — 1994. — **58**. — P. 115–121.
16. *Debener Th., Linde M.* Exploring complex ornamental genomes: The Rose as a model plant // Critical Reviews in Plant Science. — 2009. — **28**. — P. 267–280.
17. *De Vries D.P., Dubois L.A.M.* Inheritance of the recurrent flowering and moss characters in F₁ and F₂ Hybrid Tea × R. centifolia muscosa (Aiton) Seringe populations // Gartenbauwissenschaft. — 1984. — N 49. — S. 97–100.
18. *Dubois L.A.M., De Vries D.P.* On the inheritance of the dwarf character in polyantha × Rosa chinensis minima (Sims) Voss F₁-populations // Euphytica. — 1987. — **36**. — P. 535–539.
19. *Fitch Ch.M.* The Complete book of miniature roses. — New York: Hawthorn Books Inc., 1977. — 342 p.
20. *Gardes L., Heizmann P., Joyaux F.* Molecular typing and history of the provins roses horticultural group // European Journal of Horticultural Science. — 2005. — **70** (4). — P. 162–172.
21. *Gudin S.* Rose: Genetics and breeding // Plant Breeding Review. — 2000. — **17**. — P. 159–189.
22. *Gudin S.* Breeding Overview // Encyclopedia of Rose Science. — Amsterdam: Elsevier Ltd., Academic Press, 2003. — Vol. 1. — P. 25–33.
23. *Gustavsson L.-Å.* Rosenlexikon. — Kopenhagen: Rosinante Forlag A/S, 1999. — 544 s.
24. *Harkness J.* Roses. — London: Dent & Sons Ltd., 1978. — 290 p.
25. *Heinrichs F.* International statistics flowers and plants // AIPH / Union Fleurs. — 2008. — Vol. 56. — P. 16–90.
26. *Higson H.* Jiang entian heritage rose garden // The Quarryhill Quarterly. — 2012. — **9**, N 3. — P. 3–4.
27. *Hurst C.C.* Notes on the origin and evolution of our garden roses // Journal of Royal Horticultural Society. — 1941. — **66**. — P. 242–250, 282–289.
28. *Kriissmann G.* The complete book of roses. — Portland: Timber Press in cooperation with the American Horticultural Society, 1981. — 436 p.
29. *Loudon J.C.* Loudon's Encyclopedia of Plants. — London: Longmans, Green & Co., 1866. — 1576 p.
30. *Modern Roses XI: The World Encyclopedia of Roses / [ed. T. Cairns, M. Young, J. Adams, B. Edberg].* — San Diego, San Francisco, New York, Boston, London, Sydney, Tokyo: Academic Press, 2000. — 642 p.
31. *Modern Roses 12: The Comprehensive list of roses in cultivation or of historical or botanical importance.* — Shreveport: The American Rose Society, 2007. — 576 p.
32. *Redouté P.J.* Les Roses / [le texte par Cl. Ant. Thory]. — Paris: L'imprimerie de Fermin Didot, 1817. — T. 1. — 214 p.
33. *Rosen von Schultheis.* Älteste deutsche Rosenschule — seit 1868. — Bad Nauheim-Steinfurth: Rosenhof Schultheis, 2009. — 128 S.
34. *Shepherd R.E.* History of the rose. — New York: The Macmillan Company, 1954. — 264 p.
35. *Supplément au Catalogue des Roses, cultivées chez Prevost Fils.* — Roëun: L'Imprimerie de Nicétas Periaux Le Jeune, 1830. — 63 p.
36. *The American Rose Society.* Encyclopedia of Roses / Ch. & B. Quest-Ritson. — New York: DK Publishing, 2003. — 448 p.
37. *Ueda Y., Akimoto S.* Cross- and self-compatibility in various species of the genus Rosa // Journal of Horticultural Science and Biotechnology. — 2001. — **76** (4). — P. 392–395.
38. *Vergilius Maro P.* Georgica // Opera, sive Bucolica, Georgica et Aeneis / Publius Virgilius Maro. — Bruxelles: La Comité de liquidation de la Société Nationale pour la propagation des bons livres, 1852. — P. 31–93.
39. *Wang G.* A study of the history of Chinese roses from ancient works and images // Acta Horticulturae. — 2007. — **751**. — P. 347–351.

Рекомендувала до друку О.Л. Рубцова

ISSN 1605-6574. Інтродукція рослин, 2013, № 4

И.Л. Дениско

Национальный дендрологический парк «Софиевка» НАН Украины, Украина, г. Умань

ИСТОКИ И ПРОИСХОЖДЕНИЕ РОЗ ГРУППЫ ПАТИО

Происхождение садовой группы роз патіо рассмотрено как исторический процесс селекции роз. Проанализированы современные данные о предковых формах, от которых розы патіо унаследовали ценные для декоративного садоводства свойства — ремонтантность, обилие цветения и зимостойкость.

Ключевые слова: розы патіо, гибридизация, селекция, вид, сорт, садовая группа роз.

I.L. Denysko

National Dendrological Park *Sofiyivka*, National Academy of Sciences of Ukraine, Ukraine, Uman'

BACKGROUND AND ORIGINS OF PATIO ROSES GARDEN CLASS

The origins of Patio roses garden class are observed as a historical process of hybridization and breeding of roses. The modern data concerning ancestral forms from which Patio roses inherited valuable in ornamental gardening features such as recurrent flowering, abundance of bloom, winter hardiness are analyzed.

Key words: Patio roses, hybridization, breeding, species, cultivar, garden class of roses.